

**REPUBLICAN STUDENTS' AND PUPILS'
OLYMPIAD "CONSTITUTION AND RIGHT"
/1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2006, 2010/**

THE 7th REPUBLICAN OLYMPIAD

**DEDICATED TO THE 15TH ANNIVERSARY OF ADOPTION OF
THE RA CONSTITUTION**

**The organizers are the Constitutional Court of the Republic of Armenia and the
Ministry of Education and Science of RA**

**with support of the Centre of Constitutional Law of RA, Bar Association of RA,
Lyceum after Ananiya Shirakatsi and Albert Boyajian, member of "Hayastan" All-
Armenian Fund Board of Trustees (USA)**

START OF THE 7th REPUBLICAN OLYMPIAD

On May 10 at 19.00 the opening of final round of the *7th Republican Students' and Pupils' Olympiad "Constitution and Law"* will take place at lyceum after Ananiya Shirakatsi (Nor Nork 5th district, 35, Artem Mikoyan str.). This year, traditionally organized Olympiad is dedicated to the **15th Anniversary of adoption of the RA Constitution**. The organizers are the Constitutional Court of the Republic of Armenia and the Ministry of Education and Science of RA with support of the Centre of Constitutional Law of RA, Bar Association of RA, Lyceum after Ananiya Shirakatsi and Albert Boyajian, member of "Hayastan" All-Armenian Fund Board of Trustees (USA).

The President of the Constitutional Court of RA G. Harutyunyan and the Minister of Education and Science of RA A. Ashotyan will present opening speeches. The students from the Yerevan State University, Artsakh State University, French University in Armenia, Russian-Armenian (Slavonic) University, "Gladzor" University, Yerevan State Management Academy, as well as pupils from different schools of Yerevan, all marzes of Armenia and Nagorno-Karabakh participate to the final round of Olympiad.

The Olympiad results of virtual proceedings will be summarized on May 12 at 19.00.

Coordinating telephone numbers: 64 01 02, /039/ 40 15 46, 588125

REPUBLICAN OLYMPIAD
DEDICATED TO THE 15th ANNIVERSARY OF THE CONSTITUTION OF THE
REPUBLIC OF ARMENIA

First Day

The activities dedicated to the 15th Anniversary of the RA Constitution are going on. The solemn opening of the final round of **7th Republican Students' and Pupils' Olympiad "Constitution and Law"** took place at lyceum after Ananiya Shirakatsi. Literary and musical performance was presented by the pupils of the lyceum: Law, Freedom and Responsibility were simulated on the stage. The dialogue between Law, Freedom and Responsibility was on the Basic law of the country, fundamental human rights and responsibility of a person before the society: those fundamental problems were presented, which will become also the principal topics of virtual proceedings of final round.

The history of Armenian legal thought, the number of articles of the RA Constitution on human rights and a short film on the RA Constitutional Court were also presented. In the film the speech of President G. Harutyunyan, the honorary chairman of Organisational Committee of Olympiad addressed to participants of Olympiad sounded: *For having the strong and stable state and statehood, firstly, it is necessary that people will not to be deprived of the rights, the public being will be clearly regulated and we will be free remaining the slave of the law. We should hand down to our inheritors a country, where everything is based on the rule of law... If we could do that, we can consider that we do our duty. Otherwise, the generations will not forgive us for our shortcomings.*

There was an interesting episode on the stage, when a participant per each team was invited on it; they expressed the general opinions of their teams and presented a suggestion of law to adopt. The laws concerned the enlargement of possibilities of youth, overcome of different negative phenomena, even adoption of the law on indifference.

President G. Harutyunyan began his opening speech encouraged by free and natural thinking and activity of the pupils and students: ***"The traditionally organised Olympiads are often become a guideline of professional orientation, the evidence of it are important positions in the state services occupied by the former participants of Olympiads. The students and pupils actively and with certain positions try to justify the constitutionality issues and to express a great imagination. The chosen title of Olympiad "Constitution and Law" is not accidental. Centuries ago, our ancestors tried to give a fine formulation to the Constitution, as Definition of borders and Lords providence. It means that***

values of the God are put in the regulation basis, which gives quite different culture of living mankind. Consequently, it should always be taken into account that the Constitution is the culture of conscious and intelligent community".

The RA Minister of Education and Science A. Ashotyan and the RA General Prosecutor A. Hovsepyan presented their opening speeches during the solemn opening of the final round of the Olympiad.

Under the sounds of hymn of the Republic of Armenia the flag of Republic was raised and the final round of **7th Republican Olympiad was announced opened.**

Second Day

On May 11 the participants of final round of 7th Republican Olympiad visited the Constitutional Court of the Republic of Armenia. During the meeting with President of the RA Constitutional Court G. Harutyunyan, students and pupils have been got acquainted to the chronology of establishment of the RA Constitutional Court and its activity, the role of constitutional justice in guaranteeing and protection of human rights in the country, the necessity of having full citizenship of the country and those problems, for the solution of which the contribution of today's participants of Olympiad will be needed.

The virtual proceedings of final round began at the hall of the lyceum. They will be continued on May 12, and the solemn closing of 7th Republican Olympiad will be held in the evening.

CLOSING OF THE REPUBLICAN STUDENTS' AND PUPILS' OLYMPIAD CONSTITUTION AND LAW

On May 12 the solemn closing of the **7th Republican Students' and Pupils' Olympiad Constitution and Law**, dedicated to the 15th Anniversary of the Constitution of the Republic of Armenia, took place at Lyceum after A. Shirakatsi. Let us remind you that the organizers of the annual Olympiad were the Constitutional Court and the Ministry of Education and Science with support of the Center of Constitutional Law, Bar Association of the Republic of Armenia, Lyceum after A. Shirakatsi and Mr. Albert Boyajian, member of Hayastan All-Armenian Fund Board of Trustees (USA).

7 trials of virtual constitutional courts took place between the participants of Olympiad during 2 days of competition. It was an unique proceeding of pupil and student teams, through which their legal knowledge, particularly concerning the articles of the RA Constitution, RA laws, analytical abilities were revealed. It was difficult for the jury to choose three winners of competition from 14 pupil and 7 student teams, as the level of general knowledge and activity of the participants were very high. The Olympiad had success as there uncompromising struggle, struggle of revelation of knowledge and demonstrating of analytical abilities were going on. The member of the RA Constitutional Court and Chairman of Jury Mr. Hrant Nazaryan, having taken into account this fact while summarising of the competition results, said: *The Olympiad was going on a hard struggle, in descriptive words, in the atmosphere of uncompromising competition. All are the winners, but anyway, according to the competition rules we have to choose the best ones among the good ones.*

Expressing his gratitude to the organizers and participants of the Olympiad, Mr. H. Nazaryan has announced the list of winning teams, giving a pleasant duty of awarding the prizes to the organizers and the heads of organizations, who established special prizes.

The President of the RA Constitutional Court and honorary member of the Organisational Committee of Olympiad Mr. G. Harutyunyan awarded the prizes to the best student and pupil teams having played relevantly as court, applicant and respondent, who occupied the first place. Mr. G. Harutyunyan expressed his gladness to the pupils and students (*some of them are also his students at the Yerevan State*

University) for such activity and informed that special certificates of participation would be given to all participants of the Olympiad.

Last years experience has shown, - added Mr. Harutyunyan, that in the result of the entrance exams to higher education institutions in case of the matriculants had got equal grades, a positive outlet have been provided for those, who had got winner certificates of the Republican Students' and Pupils' Olympiad **Constitution and Law**. Mr. Harutyunyan awarded the prizes to the student team No 2 of the Yerevan State University acting as a court, pupil team No 1 of Yerevan acting as a applicant, pupil team from Syunik marz acting as a respondent, which gained the first place. Special diplomas and bonus prizes were foreseen for the winners. Rewarding the student team No 2 of the Yerevan State University with special prize of the RA Constitutional Court, Mr. G. Harutyunyan addressed to the students: *We try to see our future in you, to see which virtual court will become the real constitutional court*. In the folders given to students there were the materials that will serve as a guideline throughout their life: there were the CD of the Constitutions of 146 countries of the world, the monograph *Constitutional Culture: The lessons of History and the challenges of time*, with author's autograph and International Almanac Constitutional Justice in the new millennium published in four languages. The Deputy Minister of Education Mr. Manuk Mkrtchyan handed over the diplomas to the participants of the competition, who gained the 2nd place: as a applicant pupil teams of Shirak marz, as a respondent - pupil team of Gegharkunik marz and as a court student team of the Artsakh State University.

The 3rd place in the competition gained: as a virtual court student team of the Russian-Armenian (Slavonic) University, as a applicant the pupil of the high school No. 1 of Hrazdan (Kotayk marz), as a respondent - student team of Lyceum Anania Shirakatsi. President of Bar Association of the Republic of Armenia Mr. Gagik Ghazinyan rewarded winners with the prizes.

The student of the Russian-Armenian (Slavonic) University Anna Hovhannisyan was honoured with Henrik Khachatryan's award (former member of the Constitutional Court, the former Prosecutor General of the Republic of Armenia). RA Human Rights Defender of the Republic of Armenia Mr. Armen Harutyunyan awarded a special prize for Human Rights knowledge to the student team of the Yerevan State Management Academy. The pupil team from High School No. 15 of Stepanakert was recognized as the best team manifested high knowledge of laws and was honored with the special award established by the Prosecutor General's Office of the Republic of Armenia.

The founder of the Republican Students' and Pupils' Olympiad **Constitution and Law** Mr. G. Harutyunyan having summarised the results of the 7th Olympiad, expressed hope that the tradition will be continued in the schools of all regions of the

Republic and Artsakh through preliminary round and final competition. He gave importance to the Olympiad, which provides a platform for new thinking, the best opportunity to demonstrate the human qualities.

The ceremony was finished by the literary-artistic performance presented by the pupils of Lyceum.

**DEDICATED TO THE 15TH ANNIVERSARY OF THE CONSTITUTION OF THE
REPUBLIC OF ARMENIA
AWARDED PUPILS AT THE CONSTITUTIONAL COURT**

In the framework of the events dedicated to the 15th Anniversary of the Constitution of the Republic of Armenia along with 7th Republican Students and Pupils Olympiad "Constitution and Law" the republican competition of pupil compositions, titled The basic law of my country was held. The both events were organized by the Constitutional Court in cooperation with the Ministry of Education and Science. Together with closing the Olympiad the results of the republican

competition of pupil compositions were summarized. On May 22, 2010 fifteen winners from Yerevan and marzes were invited to the Constitutional Court to get awards and Diplomas specified by the Constitutional Court and Ministry of Education and Science. At the hall after Shahamir and Hakob Shahamiryans the Constitutional Court members, President of the Armenian Bar Association Mr. Gagik Ghazinyan, Chairman of the Control Chamber of the National Assembly Mr. Ishkhan Zakaryan and sponsor of the Olympiad, Armenian national benefactor Albert Boyajian.

The CC President Mr. Gagik Harutyunyan welcomed the winners who, in his opinion, have an interesting constitutional thinking, for whom the constitutional culture is essentially formed and who have abilities in this direction. In their compositions there are sincere, interesting ideas, which may be instructive for not only their contemporaries, but also for wide public. That is why the Center of Constitutional Law has decided to publish a separate Brochure titled *15-year-olds about 15-year-old Constitution*, which will consist of the compositions recognized the best in the competition.

- It is very interesting how the pupils who are of the same age with the Constitution imagine the Constitution, - said Mr. Harutyunyan presenting the pupils, - one of them connects it with freely living, the other one thinks that the Constitution is the culture and it is not possible to live without it, in the thirds opinion not knowing the Constitution causes many problems nowadays... They are bringing the examples from the Trap of grandeur of Shamairyans, Code of law of Gosh and other historical sources. It is an evidence of the serious approach and preparedness of the pupils while writing compositions, of how they try to give meaning to the essence of free living by guaranteeing the rule of law. They are not only emotional outbursts of children, but comprehensive formulations, and it is very pleasant that the new generation has such a healthy thinking.

Giving the importance to such events (Republican Students and Pupils Olympiad "Constitution and Law", Republican competition of pupil compositions on The basic law of my country) organized in the framework of events dedicated to the 15th anniversary of the RA Constitution, Mr. G. Harutyunyan added We try to present, to interpret, to make more available constitutional values for the new generation, to show them the ways of free living, of protecting their rights, to help them express their creative abilities more completely and to implement them. Before giving the awards, President briefly presented to the audience the most interesting ideas from the compositions, made some citations mentioning with great pleasure the mature thinking and logic of pupils. The winners of the Republican competition of pupil compositions, titled The basic law of my country were rewarded with Diplomas of the Constitutional Court and Ministry of Education and Science.

The prizes were awarded to:

Liana Marikyan (School 24 of Vanadzor city, 11th class), Mery Margaryan (School of Jajur of Shirak marz, 9th class), Mariam Loretsyan (School 4 of Vanadzor city, 11th class), Ashot Nersisyan (School 89 after Daniel Varuzhan of Yerevan city, 10th class), Roza Terteryan (School 38 of Yerevan, 10th class), Astghik Titanyan (School 1 of Odzun of Lori marz, 11th class), Vahe Zargaryan (School 2 of Odzun of Lori marz, 10th class), Ashkhen Terteryan (School 9 of Echmidzin of Armarvir marz, 9th class), Amalya Karapetyan (School after M. Mashtots of Oshakan of Aragatsotn marz), Hrachya Hovhannisyan (School of Vahramaberd of Shirak marz), Roza Meliksetyan (School after M. Mashtots, Aragatoztn marz, 9th class), Ruzanna Avetisyan (School 14 of Hrazdan of Kotayk marz, 11th class), Vardan Karapetyan (School of Azatavan of Ararat marz, 11th class), Arpine Ghazaryan (School 7 after M. Mashtots of Sevan city of Gegharkunik marz, 9th class), and Maria Azatyan (School 11 of Kapan city of Syunik marz, 9th class).

Mr. Albert Boyajian who was in Armenia on the occasion of the annual meeting of Board of Trustees of Hayastan All-Armenian Fund, participated to the award ceremony of the Republican competition. American-Armenian benefactor who always sponsored the Students and Pupils Olympiads "Constitution and Law" was rewarded with the Letter of Thanks *for support to the organization of 7th Republican Students and Pupils Olympiad "Constitution and Law" dedicated to the 15th Anniversary of the Constitution of the Republic of Armenia, as well as for the care with respect to pupils and students.* Mr. G. Harutyunyan giving the prize expressed his gratefulness to Mr. Boyajian for the scrupulous attitude towards the homeland.

Mr. A. Boyajian said the words of thanks assuring that he will contribute to such kind of events in future in all possible ways.

After the award ceremony Mr. Harutyunyan hold the open lesson on The Constitution of my country. The importance of the open lesson was that the pupils got the possibility to add all the necessary to their thinking which will help them to gain the more fundamental knowledge.

РЕСПУБЛИКАНСКИЕ ОЛИМПИАДЫ ДЛЯ ШКОЛЬНИКОВ И СТУДЕНТОВ

"КОНСТИТУЦИЯ И ПРАВО"

/1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2006, 2010/

7-АЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ ОЛИМПИАДА

ПОСВЯЩЕНА 15-ЛЕТИЮ ПРИНЯТИЯ КОНСТИТУЦИИ РЕСПУБЛИКИ
АРМЕНИЯ

Организаторы:

Конституционный Суд Республики Армения

Министерство образования и науки

при поддержке Центра конституционного права РА, Союза юристов
Армении, лица имени Анания Ширакаци и Альберта Бояджяна (США),
члена совета попечителей Общеармянского фонда "Айастан".

СТАРТУЕТ 7-АЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ ОЛИМПИАДА

Открытие финального тура *7-ой Республиканской Олимпиады для студентов и школьников "Конституция и право"* состоится 10 мая в 19.00 в лицее имени Анания Ширакаци (пятый массив Нор-Норка, ул. Артема Микояна 35).

В этом году Олимпиада посвящена **15-летию принятия Конституции Республики Армения**. Организаторами являются Конституционный Суд Республики Армения и Министерство образования и науки, при поддержке Центра конституционного права РА, Союза юристов Армении, лицея имени Анания Ширакаци и Альберта Бояджяна (США), члена совета попечителей Общеармянского фонда "Айастан".

Председатель Конституционного Суда РА Г. Арутюнян и Министр образования и науки А. Ашотян выступят с вступительными речами. В финальном туре Олимпиады участвуют студенты из Ереванского государственного университета, Арцахского государственного университета, Французского университета в Армении, Русско-Армянского (Славянского) университета, Университета "Гладзор", Академии государственного управления РА, а также школьники из Еревана, областей Республики Армения и Нагорно-Карабахской Республики.

Результаты виртуального судопроизводства Олимпиады будут обобщены 12 мая в 19.00.

Контактные телефоны: 64 01 02, / 039 / 40 15 46, 58 81 25

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ ОЛИМПИАДА, ПОСВЯЩЕННАЯ 15-ЛЕТИЮ КОНСТИТУЦИИ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

День первый

Продолжаются мероприятия, посвященные 15-летию Конституции РА. 10 мая в лицее имени А.Ширакаци состоялось торжественное открытие финального тура ***7-ой Республиканской Олимпиады для студентов и школьников "Конституция и право"***.

Учащиеся лица представили литературно-музыкальную композицию, где олицетворили Закон, Свободу и Ответственность. Диалог между ними шел об Основном законе страны, фундаментальных правах человека и ответственности личности перед обществом: были представлены те основные проблемы, которые станут ключевыми темами виртуальных процессов финального тура.

Были также представлены факты из истории армянской юридической мысли, ряд статей Конституции РА о правах человека и краткий видеофильм о Конституционном Суде РА. В видеофильме прозвучала речь Председателя КС РА, почетного председателя Организационного Комитета Олимпиады Г.Арутюняна, обращенная к участникам Олимпиады: *“Для сильного и устойчивого государства и государственности в первую очередь необходимо, чтобы люди не были лишены прав, чтобы общественное бытие было четко урегулировано и мы были свободны, оставаясь пленниками закона. Мы обязаны передать нашим потомкам страну, где все основано на верховенстве закона... Если мы достигнем этого, то сможем считать свой долг выполненным. В противном случае, поколения не простят нам наших упущений”*.

Стоит отметить интересный эпизод: от каждой команды на сцену были приглашены по одному участнику. Они выразили общее мнение своих команд и представили предложения о принятии законов относительно расширения возможностей молодежи, преодоления ряда различных отрицательных явлений, вплоть до принятия закона о безразличии.

Г-н Г.Арутюнян начал свою вступительную речь словами поощрения непринужденного мышления и активного участия школьников и студентов: ***"Традиционно организуемые Олимпиады часто становятся ориентиром при выборе профессии, свидетельством тому - заметные посты на государственных службах, ныне занимаемые участниками прежних Олимпиад. Во время этих олимпиад студенты и школьники, выражая активную и определенную позицию, пытаются обосновать***

проблемы конституционности и проявить яркое воображение. Выбор названия Олимпиады "Конституция и Закон" не случаен. Несколько столетий назад наши предки попытались дать Конституции красивую формулировку, считая ее «предельным решением и Провидением Божиим», т.е. ценности Всевышнего ставятся в основу того регулирования, которое дает человечеству совершенно другую культуру бытия. Следовательно, всегда надо принимать во внимание, что Конституция - культура осознанного и осмысленного сосуществования".

На торжественном открытии финального тура Олимпиады с приветственными словами также выступили Министр образования и науки РА господин А.Ашотян и Генеральный прокурор РА господин А.Овсепян.

Под звуки гимна Республики Армения был поднят флаг Республики, и финальный тур **7-ой Республиканской Олимпиады для студентов и школьников "Конституция и право"** был объявлен открытым.

День второй

11 мая участники финального тура 7-ой Республиканской Олимпиады посетили Конституционный Суд РА. Во время встречи с Председателем КС РА Г.Арутюняном студенты и школьники ознакомились с историей создания Конституционного Суда РА и его деятельностью, ролью конституционного правосудия в обеспечении и защите прав человека в стране, необходимостью создания полноценного гражданского общества в государстве и теми проблемами, для решения которых потребуется вклад сегодняшних участников Олимпиады.

Виртуальные процессы финального тура, начавшиеся в зале лица, продолжатся и 12 мая, а вечером, в 19.00 состоится торжественное закрытие 7-ой Республиканской Олимпиады.

ЗАКРЫТИЕ 7-ОЙ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ ОЛИМПИАДЫ ДЛЯ СТУДЕНТОВ И ШКОЛЬНИКОВ "КОНСТИТУЦИЯ И ПРАВО"

12 мая в Лицее имени А. Ширакаци состоялось торжественное закрытие **7-ой Республиканской Олимпиады для студентов и школьников "Конституция и право"**, посвященной 15-летию Конституции Республики Армения.

Следует напомнить, что организаторами ежегодной Олимпиады являются Конституционный Суд РА и Министерство образования и науки, при поддержке Центра конституционного права РА, Союза юристов Армении, Лицея имени А. Ширакаци и Альберта Бояджяна (США), члена совета попечителей Общеармянского фонда "Айастан".

В течение двух дней соревнования состоялось семь процессов виртуальных конституционных судов. Это был особый экзамен для участников соревнования – школьников и студентов, во время которого они смогли проявить свои аналитические способности и юридическое знания, особенно относительно Конституции и законов РА.

Жюри было трудно сделать выбор из 14 ученических и 7 студенческих команд, участвовавших в соревновании, поскольку общий уровень знаний и активность участников были очень высоки. Олимпиада имела успех - шла "бескомпромиссная борьба", борьба, связанная с проявлением знаний и аналитических способностей. Член Конституционного Суда РА и Председатель жюри г-н Грант Назарян, подводя итоги, отметил:

“Олимпиада проходила в трудной борьбе, говоря образно, в атмосфере бескомпромиссной борьбы. Победили все, однако согласно правилам соревнования, мы должны выбрать лучших из лучших”. Выражая благодарность организаторам и участникам Олимпиады, г-н Грант Назарян огласил список победивших команд, передав приятную обязанность присуждения призов организаторам и главам организаций, установившим специальные призы.

Призерам Олимпиады, лучшим студенческим и ученическим командам, выступившим в роли суда, заявителя и ответчика, призы вручил Председатель Конституционного Суда господин Г.Арутюнян. Он с радостью отметил активность учеников и студентов, среди которых есть также и его студенты из Ереванского государственного университета, и сообщил, что всем участникам Олимпиады будут выданы сертификаты об участии. *“Опыт последних лет показал, - добавил г-н Г.Арутюнян, - что в случае равных баллов во время вступительных экзаменов в высшие учебные заведения, положительный исход был обеспечен абитуриентам, имевшим сертификаты победителя Республиканской Олимпиады для студентов и школьников **“Конституция и право”**.*

Г-н Г.Арутюнян вручил призы командам, занявшим первое место: студенческой команде №2 Ереванского государственного университета, выступавшей в роли суда, команде школьников №1 г. Еревана, выступавшей в роли заявителя, команде школьников Сюникского марза, выступавшей в роли ответчика. Для победителей были предусмотрены специальные дипломы и денежные премии.

Вручая специальный приз Конституционного Суда РА студенческой команде №2 Ереванского государственного университета, г-н Г.Арутюнян обратился к студентам: *“Мы хотим видеть в Вас наше будущее, увидеть, какой из виртуальных судов станет реальным конституционным судом”.* В папках, подаренных студентам, находились материалы, которые будут служить им путеводной нитью на протяжении всей жизни: компакт-диск конституций 146 стран мира, монография Г.Арутюняна *“Конституционная культура: уроки истории и вызовы времени”* с автографом автора и издаваемый на четырех языках Международный альманах *“Конституционное правосудие в новом тысячелетии”*.

Заместитель Министра образования г-н Манук Мкртчян вручил дипломы участникам соревнования, занявшим 2-ое место: студенческой команде Арцахского государственного университета, выступавшей в роли суда, команде школьников Ширакского марза, выступавшей в роли заявителя,

команде школьников Гегаркуникского марза, выступавшей в роли ответчика. 3-ье место в соревновании заняли: как виртуальный суд - студенческая команда Российско-Армянского (Славянского) университета, как заявитель - команда средней школы № 1 г. Раздан (Котайкский марз), как ответчик - команда Лицея имени А. Ширакаци. Призы этим командам вручил Президент Ассоциации юристов Республики Армения г-н Гагик Казинян. Специального приза имени Генрика Хачатряна (бывшего члена Конституционного Суда, бывшего Генерального прокурора РА) была удостоена студентка Российско-Армянского (Славянского) университета Анна Оганесян.

Защитник прав человека РА г-н Армен Арутюнян вручил специальный приз “За знание прав человека” студенческой команде Академии государственного управления РА.

Ученическая команда средней школы №15 г. Степанакерта была признана командой, проявившей лучшее знание законов, и удостоена специального приза, установленного Генеральной прокуратурой Республики Армении.

Учредитель Республиканской Олимпиады для студентов и школьников **“Конституция и право”** г-н Г.Арутюнян, подводя итоги 7-ой Олимпиады, выразил надежду, что традиция проведения олимпиад в школах всех областей Республики и Арцахе будет продолжена. Г-н Г.Арутюнян придал важное значение Олимпиаде, формирующей новое мышление, позволяющей наилучшим образом проявлять человеческие качества.

Церемонию завершило литературно-художественное представление, подготовленное учениками Лицея.

К 15-ЛЕТИЮ КОНСТИТУЦИИ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ ПОБЕДИТЕЛИ КОНКУРСА СОЧИНЕНИЙ В КОНСТИТУЦИОННОМ СУДЕ

В рамках мероприятий, посвященных 15-летию Конституции Республики Армения, наряду с 7-ой Республиканской Олимпиадой для студентов и школьников "Конституция и право" также состоялся республиканский конкурс ученических сочинений на тему "Основной Закон моей страны". Оба мероприятия были организованы Конституционным Судом РА совместно с Министерством образования и науки РА. Наряду с закрытием Олимпиады были подведены итоги республиканского конкурса ученических сочинений.

20 мая 2010 года пятнадцать победителей из Еревана и регионов страны были приглашены в Конституционный Суд для получения призов и дипломов, учрежденных Конституционным Судом РА и Министерством образования и науки РА. В зале имени Шаамира и Акопа Шаамирянов присутствовали члены Конституционного Суда, Президент Ассоциации юристов Республики Армения г-н Гагик Казинян, Председатель Контрольной палаты Национального собрания г-н Ишхан Закарян и спонсор Олимпиады, армянский национальный благотворитель Альберт Бояджян.

Председатель КС РА г-н Г.Арутюнян поприветствовал победителей конкурса, которые, по его мнению, имеют интересное конституционное мышление, для кого, по существу, сформирована конституционная культура и кто имеет способности в этом направлении. В их сочинениях есть искренние, интересные идеи, которые могут стать поучительными не только для их сверстников, но также и для широкой общественности. Именно поэтому Центр Конституционного права решил издать отдельную брошюру под названием "15-летние о 15-летней Конституции", в которую войдут сочинения, признанные лучшими в конкурсе.

Г-н Г. Арутюнян, представив учеников, отметил: “Очень интересно как ученики, являющиеся ровесниками Конституции, представляют ее. Одни связывают ее с идеей жить свободно, другие считают, что Конституция – это культура, и без нее невозможно жить, по мнению третьих – в настоящее время незнание Конституции становится причиной множества проблем. Они приводят примеры из “Западни тщеславия” Шаамирянов, “Судебника” Мхитара Гоша и других исторических источников. Это свидетельствует о подготовленности и серьезном подходе учеников при написании сочинений, и о том, с какой уверенностью они пытаются осмыслить сущность свободной жизни, гарантируемой верховенством права. Это совсем не детские эмоции, а осмысленные формулировки, и мне очень приятно, что новое поколение обладает таким здоровым мышлением”.

Придавая значение исключительности таких мероприятий, как Республиканская Олимпиада для студентов и школьников "Конституция и право", республиканский конкурс ученических сочинений, организованных в рамках мероприятий, посвященных 15-летию Конституции РА, г-н Г.Арутюнян добавил: “Мы пытаемся по-новому преподнести, истолковать конституционные ценности новому поколению, сделать их более доступными, показать им пути свободной жизни, защиты своих прав, помочь им полноценно выразить свои творческие способности и осуществить их”. Прежде чем вручить призы г-н Арутюнян кратко представил аудитории самые интересные идеи из сочинений, процитировав некоторые из них и с большим удовольствием отметив зрелое мышление и логику учеников. Победители Республиканского конкурса ученических сочинений на тему “Основной Закон моей страны” были награждены дипломами Конституционного Суда и Министерства образования и науки.

Призы получили:

Лиана Марикян (ср. школа №24 г. Ванадзора, 11 класс), **Мери Маркарян** (ср. школа Джаджуря Ширакского марза, 9 класс), **Мариам Лорецян** (ср. школа №4 г. Ванадзора, 11 класс), **Ашот Нерсисян** (школа №89 имени Даниела Варужана г. Еревана, 10 класс), **Роза Тертерян** (школа №38 г. Еревана, 10 класс), **Астгик Титанян** (ср. школа №1 Одзуна Лорийского марза, 11 класс), **Ваге Заргарян** (ср. школа №2 Одзуна Лорийского марза, 10 класс), **Ашхен Тертерян** (ср. школа №9 г. Ечмиадзина Армавирского марза, 9 класс), **Амалия Карапетян** (ср. школа им. М. Маштоца Ошакана Арагацотнинского марза), **Грачья Оганисян** (ср. школа Ваграмаберда Ширакского марза), **Роза Меликсетян** (ср. школа имени М. Маштоца Арагацотнинского марза), **Рузанна Аветисян** (ср. школа №14 г. Раздана Котайкского марза, 11

класс), **Вартан Карапетян** (ср. школа Азатавана Араратского марза, 11 класс), **Арпине Казарян** (ср. школа №7 имени М. Маштоца г. Севана Гегаркуникского марза, 9 класс) и **Мария Азатян** (ср. школа №11 г. Капана Сюникского марза, 9 класс).

Находящийся в Армении по случаю ежегодного собрания совета попечителей Общеармянского фонда “Айастан” г-н Альберт Бояджян принял участие в церемонии награждения. Армянин из Америки, благотворитель А. Бояджян, являющийся постоянным спонсором олимпиад для студентов и школьников “Конституция и Закон”, был награжден Благодарственным письмом *“За поддержку в организации 7-ой Республиканской Олимпиады для студентов и школьников “Конституция и право”, посвященной 15-летию Конституции Республики Армения, а также за заботу о школьниках и студентах”*. Вручая Благодарственное письмо, г-н Арутюнян выразил признательность г-ну Бояджяну за ревностное отношение к Родине. Г-н Альберт Бояджян выразил слова благодарности и уверил

присутствующих, что и впредь всеми возможными способами будет содействовать такого рода мероприятиям.

После церемонии награждения г-н Арутюнян провел “открытый урок” на тему “Конституция моей страны”. Важность “открытого урока” состояла в том, что школьники также получили возможность добавить к своим знаниям все то многое, что необходимо для получения фундаментальных знаний.

«ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ»
ուսանողական և աշակերտական
Հանրապետական օլիմպիադա
2010

«ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ
ԵՒ ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ 7-ՐԴ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ

ՆՎԻՐՎԱԾ Է ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ
ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ 15-ԱՄՅԱԿԻՆ

Կազմակերպիչներն են՝

- ՀՀ Սահմանադրական դատարանը
- ՀՀ Սահմանադրական իրավունքի կենտրոնը
- ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունը

աջակցությամբ ՀՀ իրավաբանների միության
«Երեւանի Անանիա Շիրակացու անվան ճեմարան»
կրթահամալիրի

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի
հոգաբարձուների խորհրդի անդամ Ալբերտ Բոյաջյանի
(ԱՄՆ)

«ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ»

**աշակերպների և ուսանողների
հանրապետական 7-րդ օլիմպիադա**

**Նվիրվում է Հայաստանի Հանրապետության
Սահմանադրության 15-ամյակին**

2010թ. մայիսի 10-12

Օլիմպիադայի տեղեկատու

Հեռախոսներ.

Սահմանադրական դատարանում՝
529-991, 588-180, 588-145, 588-185

Ճեմարանում՝

640102, 640787
(091) 419478, (093) 401546

Ճեմարանի հասցեն՝

Նորքի 5-րդ զանգված,
Արտեմ Միկոյանի փող. 35

Ճեմարան կարելի է գնալ
հհ 22, 28 ավտոբուսներով
և հհ 9, 58, 82, 40
երթուղային տաքսիներով

Կազմակերպիչներ՝

ՀՀ սահմանադրական դատարան
ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն

Աջակցությամբ՝

ՀՀ սահմանադրական իրավունքի կենտրոնի
ՀՀ իրավաբանների միության
«Երևանի Անանիա Շիրակացու անվան ճեմարան»
կրթահամալիրի

Հովանավորությամբ՝

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի
հոգաբարձուների խորհրդի անդամ
Ալբերտ Բոյաջյանի (ԱՄՆ)

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

Մայիսի 10-ը, երկուշաբթի

*Մասնակիցների ժամանում, դիմավորում և տեղավորում
Անանիա Շիրակացի կրթահամալիրում (օրվա ընթացքում)
Թիմերի գրանցում և հաշվառում ճեմարանում*

- 16⁰⁰-18⁰⁰ Հանդիպում մասնակիցների հետ: Վիրտուալ օրենքների բաշխում և մեթոդաբանական ցուցումների ներկայացում
- 18⁰⁰-19⁰⁰ *Ընթրիք*
- 19⁰⁰-20³⁰ Օլիմպիադայի պաշտոնական բացման արարողություն: ՀՀ սահմանդրական դատարանի նախագահ պարոն Գ.Հարությունյանի ուղերձը օլիմպիադայի մասնակիցներին: ՀՀ կրթության և գիտության նախարար պարոն Ա.Աշոտյանի ուղերձը օլիմպիադայի մասնակիցներին:
- 20³⁰-21⁰⁰ *Երբնթրիք*
- 22³⁰ *Գիշերային հանգիստ*

Մայիսի 11-ը, երեքշաբթի

- 08⁰⁰ *Վերկաց*
- 09⁰⁰-09³⁰ *Նախաճաշ*
- 09³⁰ Մեկնում ՀՀ սահմանադրական դատարան
- 10⁰⁰-11⁰⁰ Ընդունելություն ՀՀ սահմանադրական դատարանում
- 11⁰⁰ Մեկնում «Անանիա Շիրակացու անվան ճեմարան» կրթահամալիր
- 12⁰⁰-13³⁰ Առաջին վիրտուալ դատավարության անցկացում
- 13³⁰-14³⁰ *Ճաշ*
- 14³⁰-16⁰⁰ Երկրորդ վիրտուալ դատավարության անցկացում
- 16⁰⁰-17³⁰ Երրորդ վիրտուալ դատավարության անցկացում

- 17³⁰-19⁰⁰ Չորրորդ վիրտուալ դատավարության անցկացում
- 19⁰⁰-20⁰⁰ *Ընթրիք*
- 20⁰⁰-22⁰⁰ Մշակութային ծրագիր
- 22³⁰ *Գիշերային հանգիստ*

Մայիսի 12-ը, չորեքշաբթի

- 08⁰⁰ *Վերկաց*
- 09⁰⁰-09³⁰ *Նախաճաշ*
- 09³⁰-11⁰⁰ Հինգերորդ վիրտուալ դատավարության անցկացում
- 11⁰⁰-12³⁰ Վեցերորդ վիրտուալ դատավարության անցկացում
- 12³⁰-14⁰⁰ Յոթերորդ վիրտուալ դատավարության անցկացում
- 14⁰⁰-15⁰⁰ *Ճաշ*
- 15⁰⁰-18⁰⁰ Էքսկուրսիա Երևան քաղաքում: Այցելություն Ծիծեռնակաբերդ և Մատենադարան

- 18⁰⁰-19⁰⁰ *Ընթրիք*
- 19⁰⁰-21⁰⁰ Մրցույթի արդյունքների ամփոփում Ժյուրիի կողմից: Մրցանակաբաշխություն և օլիմպիադայի պաշտոնական փակման արարողություն
- 21⁰⁰-22⁰⁰ Մշակութային ծրագիր
- 22³⁰ *Գիշերային հանգիստ*

Մայիսի 13-ը, հինգշաբթի

- 08⁰⁰ *Վերկաց*
- 09⁰⁰ *Նախաճաշ*
- Օլիմպիադայի մասնակիցների մեկնում

ՄԵԿՆԱՐԿՈՒՄ Է ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ 7-ՐԴ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱՆ

Մայիսի 10-ին, ժամը 19-ին «Անանիա Շիրակացի» կրթահամալիրում (Նոր Նորքի 5-րդ զանգված, Արտեմ Միկոյանի փողոց 35), կկայանա «ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ուսանողական եւ աշակերտական Հանրապետական 7-րդ օլիմպիադայի եզրափակիչ փուլի բացումը: Ավանդաբար կազմակերպվող օլիմպիադան այս տարի նվիրված է **ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ 15-ԱՄՅԱԿԻՆ**:

Կազմակերպիչներն են՝ ՀՀ Սահմանադրական դատարանը, ՀՀ Սահմանադրական իրավունքի կենտրոնը, ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունը՝ աջակցությամբ ՀՀ իրավաբանների միության, «Երեւանի Անանիա Շիրակացու անվան ճեմարան» կրթահամալիրի եւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ Ալբերտ Բոյաջյանի (ԱՄՆ):

Օլիմպիադայի բացմանը ողջույնի խոսքերով հանդես կգան ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գ. Հարությունյանը եւ ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար Ա. Աշոտյանը:

Օլիմպիադայի եզրափակիչ փուլին մասնակցում են ուսանողներ Երեւանի պետական, Արցախի պետական, Հայաստանում ֆրանսիական, Ռուս-հայկական /Սլավոնական/ համալսարաններից, Կառավարման պետական ակադեմիայից, «Գլաձոր» համալսարանից, աշակերտներ Երեւանի, Հանրապետության բոլոր մարզերի եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարբեր դպրոցներից: Վերտուալ դատավարությունների Օլիմպիադայի արդյունքները կամփոփվեն մայիսի 12-ին, ժամը 19-ին:

Համակարգող հեռախոսներ՝ 64 01 02, /039/-40 15 46, 58 81 25

**ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ՝
ՆԿԻՐՎԱԾ ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ 15-ԱՄՅԱԿԻՆ**

Առաջին օր

Շարունակվում են միջոցառումները՝ նվիրված ՀՀ Սահմանադրության ընդունման 15-ամյակին: Մայիսի 10-ին «Անանիա Շիրակացի» կրթահամալիրում կայացավ «**ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ**» ուսանողական եւ աշակերտական **Հանրապետական 7-րդ օլիմպիադայի եզրափակիչ փուլի** հանդիսավոր բացումը:

Կրթահամալիրի սաների ուժերով ցուցադրվեց գրական-երաժշտական կոմպոզիցիա՝ բեմում կերպավորված էին Օրենքը, Ազատությունը եւ Պատասխանատվությունը: Այս երեքի երկխոսությունը երկրի Հիմնական օրենքի, մարդու հիմնարար ազատությունների ու հասարակության հանդեպ անձի ունեցած պատասխանատվության շուրջ էր. ներկայացվում էին այն հիմնական խնդիրները, որոնք դառնալու են նաեւ եզրափակիչ փուլի վիրտուալ դատավարությունների հիմնական թեմաներ:

Հընթացս ցուցադրվեց հայ իրավական մտքի պատմությունը, ՀՀ Սահմանադրության՝ մարդու իրավունքներին առնչվող մի շարք հոդվածները, ՀՀ սահմանադրական դատարանը համառոտ ներկայացնող տեսաֆիլմ: Օլիմպիականներին որպես հորդոր՝ տեսաֆիլմում հնչում էր Օլիմպիադայի կազմկոմիտեի պատվավոր նախագահ Գագիկ Հարությունյանի խոսքը. «*Հզոր եւ կայուն պետություն ու պետականություն ունենալու համար առաջին հերթին անհրաժեշտ է, որպեսզի մարդիկ իրավազուրկ չլինեն, անհրաժեշտ է, որ հասարակական գոյը հստակ կանոնակարգված լինի, եւ մենք ազատ լինենք՝ օրենքի գերին մնալով: Մենք պարտավոր ենք մեր ժառանգներին այնպիսի մի երկիր փոխանցել, որտեղ ամեն ինչի հիմքում դրված է իրավունքի գերակայությունը... Եթե կարողանաք հասնել դրան՝ մենք մեր պարտքը կհամարենք կատարած: Հակառակ պարագայում սերունդները մեզ չեն ների մեր բացթողումների համար»:*

Բեմի եւ դահլիճի համադրության մի հետաքրքիր դրվագ էր, երբ թիմերից բեմ հրավիրվեցին մեկական մասնակիցներ, ովքեր, արտահայտելով թիմերի ընդհանրական կարծիքները, նոր օրենքների ընդունման մեկական առաջարկ ներկայացրին: Դրանք վերաբերում էին երիտասարդ սերնդի հնարավորությունների ընդլայնմանը, տարբեր բացասական երեւույթների հաղթահարմանը, ընդհուպ մինչեւ մի նոր օրենքի ընդունում՝ անտարբերության մասին:

Երեխաների անկաշկանդ մտածողության, նրանց ակտիվության խրախուսանքով էլ ողջույնի իր խոսքն սկսեց Սահմանադրական դատարանի

նախագահ Գ. Հարությունյանը. **«Ավանդաբար անցկացվող այս օլիմպիադաները հաճախ մասնագիտական կողմնորոշան ուղեցույց են եղել, վկայությունը՝ նախկին օլիմպիականների այսօր պետական ծառայություններում նկատելի տեղ ու դիրք ունենալը: Այս օլիմպիադաներում աշակերտներն ու ուսանողները ամենայն ակտիվ ու որոշակի դիրքորոշմամբ փորձում են սահմանադրականության խնդիրներ հիմնավորել, հրաշալի երեակայություն դրսևորել: Պատահական չի ընտրված օլիմպիադայի խորագիրը՝ «Սահմանադրություն եւ իրավունք»: Մեր նախնիները դարեր առաջ փորձել են գեղեցիկ բանաձևում տալ՝ Սահմանադրությունը համարելով «Որոշումն սահմանաց եւ Տեսչություն վերին»: Այսինքն՝ բարձրյալի արժեքներն են դրվում այն կանոնակարգման հիմքում, որը մարդկությանը տալիս է ապրելու բոլորովին այլ մշակույթ: Հետեաբար, միշտ նկատի պետք է առնել, որ Սահմանադրությունը գիտակցված, իմաստավորված համակեցության մշակույթ է»:**

Օլիմպիադայի եզրափակիչ փուլի հանդիսավոր բացմանը ողջույնի խոսքով հանդես եկան նաեւ ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար Ա. Աշոտյանը, ՀՀ գլխավոր դատախազ Ա. Հովսեփյանը:

ՀՀ օրհներգի հնչյունների տակ բարձրացվում է Հանրապետության դրոշը, եւ Հանրապետական 7-րդ օլիմպիադայի եզրափակիչ փուլը հայտարարվում է բացված:

Երկրորդ օր

Մայիսի 11-ին Հանրապետական 7-րդ օլիմպիադայի եզրափակիչ փուլի մասնակիցները հյուրընկալվեցին ՀՀ սահմանադրական դատարանում: ՄԴ նախագահ Գ. Հարությունյանի հետ հանդիպմանն ուսանողներն ու աշակերտները ծանոթացան Սահմանադրական դատարանի ստեղծման տարեգրությանն ու գործունեությանը, մեր երկրում մարդու իրավունքների ապահովման ու պաշտպանության գործում սահմանադրական արդարադատության դերին,

պետության լիարժեք քաղաքացի ունենալու անհրաժեշտությանն ու այն խնդիրներին, որոնց լուծման գործում նաեւ այսօրվա օլիմպիականների ներդրումն է պահանջվելու:

Կրթահամալիրի դահլիճում սկսվեցին եզրափակիչ փուլի վիրտուալ դատավարությունները: Դրանք կշարունակվեն նաեւ վաղը՝ մայիսի 12-ին, իսկ երեկոյան՝ ժամը 19-ին, տեղի կունենա Հանրապետական 7-րդ օլիմպիադայի հանդիսավոր փակումը:

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ 7-ՐԴ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱՅԻ ՓԱԿՈՒՄԸ

Մայիսի 12-ին «Անանիա Շիրակացի» կրթահամալիրի «Օլիմպիական» սրահում հանդիսավոր արարողությամբ փակվեց ՀՀ Սահմանադրության ընդունման 15-ամյակին նվիրված «ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ուսանողական եւ աշակերտական **Հանրապետական 7-րդ օլիմպիադան:**

Հիշեցնենք, որ ամենամյա օլիմպիադայի կազմակերպիչներն էին ՀՀ Սահմանադրական դատարանը, ՀՀ Սահմանադրական իրավունքի կենտրոնը, ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունը՝ աջակցությամբ ՀՀ իրավաբանների միության, «Երեւանի Անանիա Շիրակացու անվան ճեմարան» կրթահամալիրի եւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ Ալբերտ Բոյաջյանի (ԱՄՆ):

Օլիմպիականների միջեւ՝ վիրտուալ դատարան, դիմող եւ պատասխանող կողմեր, մրցութային երկու օրերի ընթացքում կայացավ յոթ դատավարություն: Աշակերտական եւ ուսանողական թիմերի մի յուրօրինակ քննություն էր դա, որի ընթացքում բացահայտվեցին նրանց իրավական գիտելիքները, ի մասնավորի՝ ՀՀ Սահմանադրության հոդվածների, ՀՀ օրենքների իմացությունն ու վերլուծական կարողությունները:

Դժվար էր ժյուրիի գործը՝ աշակերտական 14 եւ ուսանողական 7 թիմերից ընտրել մրցանակային երեք տեղերը գրավողներին, քանզի մրցողների իմացության ընդհանուր մակարդակն ու ակտիվությունը շատ բարձր էր: Հենց դա

էր օլիմպիադայի հաջողությունը՝ «անհաշտ պայքար էր» ընթանում՝ գիտելիքների բացահայտման, վերլուծական կարողությունների դրսեւորման պայքար: Հենց այս հանգամանքը նկատի ուներ ժյուրիի նախագահ, ՀՀ ՍԴ անդամ Հրանտ Նազարյանը, երբ ամփոփելով արդյունքները, ասաց. *«Օլիմպիադան անցավ թե՛ պայքարի, պատկերավոր ասած՝ անզիջում մրցակցության մթնոլորտում: Հաղթող են բոլորը, սակայն օլիմպիադայի կանոնները պահանջում են, այնուամենայնիվ, լավերի մեջ լավագույններին ընտրել»:*

Շնորհակալություն հայտնելով օլիմպիադայի կազմակերպիչներին եւ մասնակիցներին, պարոն Նազարյանը հրապարակեց հաղթող թիմերի ցուցակը՝ մրցանակները հանձնելու հաճելի պարտականությունը թողնելով կազմակերպիչներին ու առանձին մրցանակներ սահմանած կազմակերպությունների ղեկավարներին:

Մրցույթում առաջին տեղ զբաղեցրած ուսանողական, հայցվորի եւ պատասխանողի կարգավիճակներում հանդես եկած աշակերտական լավագույն թիմերին մրցանակներ շնորհեց օլիմպիադայի կազմկոմիտեի պատվավոր նախագահ, ՀՀ ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը: Նա իր ուրախությունն արտահայտեց աշակերտների եւ ուսանողների *(վերջինների մեջ կան նաեւ նրա ուսանողները Երեւանի պետական համալսարանից)* այսչափ ակտիվության համար, տեղեկացրեց, որ բոլորին անխտիր կտրվեն օլիմպիադայի մասնակցության հատուկ վկայականներ:

«Անցյալ տարիների փորձը ցույց է տվել,- հավելեց պարոն Հարությունյանը,*- որ բուհերի ընդունելության քննությունների արդյունքում հավասար միավորներ ստանալու դեպքում, դրական ելք են ապահովվել այն դիմորդների համար, ովքեր «Սահմանադրություն եւ իրավունք» ուսանողական եւ աշակերտական Հանրապետական օլիմպիադաներում ունեցել են հաղթողի վկայականներ»:*

Պարոն Հարությունյանը պարգեւներ հանձնեց՝ որպէս դատարան հանդես եկած առաջին տեղ գրաված Երեւանի պետական համալսարանի 2-րդ ուսանողական, դիմող՝ Երեւանի թիվ 1 աշակերտական, պատասխանող՝ Սյունիքի մարզի աշակերտական թիմերին: Նրանց համար նախատեսված էին հատուկ դիպլոմներ եւ դրամական պարգեւներ:

Երեւանի պետական համալսարանի թիվ 2 ուսանողական թիմին հանձնելով Սահմանադրական դատարանի հատուկ մրցանակը, Գ. Հարությունյանը ուսանողներին հորդորեց. *«Մենք փորձում ենք մեր ապագան տեսնել նաեւ ձեզանով, թե վիրտուալ ո՞ր սահմանադրական դատարանը հետո կդառնա իրական սահմանադրական դատարան»:* Ուսանողներին տրվող ծրարներում այնպիսի նյութեր էին, որ նրանց ուղեկցելու են ամբողջ կյանքում՝ աշխարհի 146 երկրների սահմանադրությունների խտասկավառակը, *«Սահմանադրական մշակույթ. պատմության դասերը եւ ժամանակի*

մարտահրավերները» մենագրությունը՝ հեղինակի ընծայագրով, երեւանյան միջազգային խորհրդատողովների քառալեզու տարեգրքերը:

ՀՀ կրթության եւ գիտության փոխնախարար Մանուկ Մկրտչյանը դիպլոմներ հանձնեց մրցույթում 2-րդ տեղ զբաղեցրած՝ դիմող կողմ հանդես եկած Շիրակի մարզի եւ պատասխանող կողմ՝ Գեղարքունիքի աշակերտական թիմերին, որպես դատարան հանդես եկած ուսանողական թիմ՝ Արցախի պետական համալսարանի ուսանողներին:

Մրցույթում մրցանակային 3-րդ տեղը գրավեցին. որպես վիրտուալ դատարան՝ Ռուս-հայկական (Սլավոնական) համալսարանի ուսանողական, որպես դիմող կողմ՝ Կոտայքի մարզի Հրազդան քաղաքի թիվ 1 ավագ դպրոցի աշակերտական, որպես պատասխանող կողմ՝ «Անանիա Շիրակացի» կրթահամալիրի աշակերտական թիմերը: Մրցանակները նրանց հանձնեց ՀՀ Իրավաբանների միության նախագահ Գագիկ Ղազինյանը:

Սահմանադրական դատարանի նախկին անդամ, ՀՀ նախկին գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանի անվան մրցանակի արժանացավ Ռուս-հայկական /Սլավոնական/ համալսարանի ուսանողուհի Աննա Օգանեսյանը:

«Մարդու իրավունքների իմացության համար» հատուկ մրցանակը կառավարման ակադեմիայի ուսանողական թիմին հանձնեց ՀՀ մարդու իրավունքներ պաշտպան Արմեն Հարությունյանը:

Օրենքի իմացության հարցում լավագույն գիտելիքներ դրսևորած թիմ ճանաչվեց եւ ՀՀ գլխավոր դատախազության սահմանած մրցանակին արժանացավ Ստեփանակերտի թիվ 15 ավագ դպրոցի աշակերտական թիմը:

«Սահմանադրություն եւ իրավունք» ուսանողական եւ աշակերտական Հանրապետական օլիմպիադայի մտահղացման հեղինակ, օլիմպիադայի կազմկոմիտեի պատվավոր նախագահ Գագիկ Հարությունյանը ամփոփեց 7-րդ օլիմպիադայի աշխատանքները՝ հույս հայտնելով, որ ավանդույթը շարունակվելու է՝ Հանրապետության բոլոր մարզերի եւ Արցախի դպրոցներում նախնական փուլերով եւ եզրափակիչ մրցույթով: Նա կարելի է օլիմպիադան, որը նոր մտածողություն է ձեւավորում, մարդկային որակները լավագույնս դրսևորելու հնարավորություն տալիս:

Հանդիսությունն ավարտվեց ճեմարանի սաների ներկայացրած գրական-գեղարվեստական հանդեսով:

Նվիրված ՀՀ Սահմանադրության ընդունման 15-ամյակին ՄՐՑԱՆԱԿԱԿԻՐ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԸ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆՈՒՄ

ՀՀ Սահմանադրության ընդունման 15-ամյակի միջոցառումների շրջանակներում **«Սահմանադրություն եւ իրավունք»** ուսանողական եւ աշակերտական հանրապետական 7-րդ օլիմպիադային համադրաբար անցկացվեց նաեւ **«Իմ երկրի Հիմնական օրենքը»** թեմայով աշակերտական շարադրությունների հանրապետական մրցույթ: Այս երկու միջոցառումն էլ ՀՀ սահմանադրական դատարանը կազմակերպել է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ համատեղ: Եվ ահա օլիմպիադայի փակման հետ ամփոփվեցին նաեւ աշակերտական շարադրությունների մրցույթի արդյունքները, եւ տարբեր մարզերից ու Երեւան քաղաքից հաղթող ճանաչված 15 աշակերտ մայիսի 20-ին հրավիրվեց ՀՀ սահմանադրական դատարան՝ ստանալու ՀՀ սահմանադրական դատարանի ու ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության սահմանած դիպլոմներն ու մրցանակները: «Շահամիր եւ Հակոբ Շահամիրյանների սրահում» էին ՍԴ անդամները, ՀՀ իրավաբանների միության նախագահ Գագիկ Ղազինյանը, ՀՀ ԱԺ վերահսկիչ պալատի նախագահ Իշխան Զաքարյանը եւ օլիմպիադայի հովանավոր, հայ ազգային բարերար Ալբեր

Բոյաջյանը:

ՀՀ ՄԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը ողջունեց մրցույթում հաղթող աշակերտներին, ովքեր սահմանադրական հետաքրքիր մտածողություն ունեն, ում համար էապես ձեռավորված է սահմանադրական մշակույթը, եւ այդ ուղղությամբ կարողությունների խրախուսելի դրսեւորումներ են ցուցաբերում: Նրանց շարադրություններում կան անկեղծ, հետաքրքիր մտքեր, որոնք կարող են ուսանելի լինել ոչ միայն իրենց հասակակիցների, այլեւ լայն հասարակության համար: Ահա ինչու Սահմանադրական իրավունքի կենտրոնը որոշում է կայացրել **«15 փարեկանները 15-ամյա Սահմանադրության մասին»** խորագրով առանձին գրքույկ հրատարակել, ուր կամփոփվեն մրցույթում լավագույններ ճանաչված շարադրությունները:

-Շատ հետաքրքիր է,-ներկայացնելով աշակերտներին՝ ասաց պարոն Հարությունյանը,-թե Սահմանադրության փարեկից աշակերտներն ինչպես են պատկերացնում Սահմանադրություն երեւոյթը. մեկն այդ երեւոյթը կապում է ազատ ապրելու հետ, մյուսը համարում է, որ Սահմանադրությունը մշակույթ է, եւ առանց այդ մշակույթի լիարժեք ապրել հնարավոր չէ, երրորդի կարծիքով Սահմանադրության չիմացությունն այսօր մեր կյանքում շատ-շատ դժվարությունների պատճառ է դառնում, երբ օրենքը չի հարգվում... Բերում են օրինակներ Շահամիրյանների «Որոգայթ փառաց»-ից, Գոշի «Դատաստանագրքից» եւ պարմական այլ աղբյուրներից: Սա վկայում է, թե այդ շարադրությունները գրելիս ինչ լրջագույն մոտեցում, ինչ պատրաստվածություն են ունեցել ու ինչ համոզվածությամբ փորձում են իմաստավորել իրավունքի գերակայության երաշխավորությամբ ազատ ապրելու էությունը: Սրանք սոսկ մանկական, զգացմունքային պոռթկումներ չեն, այլ իմաստավորված ձեռակերպումներ, եւ անչափ ուրախալի ու փայավորիչ է, որ նոր սերնդի մոտ կա այսպիսի առողջ մտածողություն:

Կարելի էրելով ՀՀ Սահմանադրության ընդունման 15-ամյակին նվիրված միջոցառումների շրջանակներում անցկացվող այս կարգի միջոցառումների («Սահմանադրություն եւ իրավունք» ուսանողական եւ աշակերտական հանրապետական օլիմպիադա, «Իմ երկրի Հիմնական օրենքը» թեմայով աշակերտական շարադրությունների հանրապետական մրցույթ) բացառիկ նշանակությունը՝ պարոն Հարությունյանը հավելեց. «Մենք փորձում ենք նոր սերնդին նորովի ներկայացնել, մեկնաբանել, ավելի ընկալելի դարձնել սահմանադրական արժեքները, ազատ ապրելու, իրենց իրավունքները պաշտպանելու ճանապարհ ցույց տալ, օգնել, որ կարողանան իրենց ստեղծագործական կարողություններն առավել լիարժեք դրսեւորել ու իրացնել»:

Մինչ մրցանակներ շնորհելը, նա ներկաներին համառոտ ներկայացրեց շարադրություններում ներառված առավել հետաքրքիր մտքերը, որոշ մեջբերումներ արեց՝ ուրախությամբ շեշտելով աշակերտների հասուն մտածողությունն ու տրամաբանությունը:

«Իմ երկրի Հիմնական օրենքը» թեմայով աշակերտական շարադրությունների հանրապետական մրցույթում հաղթող աշակերտները պարգևատրվեցին ՀՀ սահմանադրական դատարանի եւ ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության համատեղ շնորհած դիպլոմներով:

Մրցանակներ ստացան՝

Լիանա Մարիկյանը (Վանաձորի թիվ 24 միջն.դպրոց,11-րդ դասարան),
Մերի Մարգարյանը (Շիրակի մարզի Ջաջուռի միջն.դպրոց, 9-րդ դասարան),
Մարիամ Լոռեցյանը (Վանաձորի թիվ 4 միջն.դպրոց,11-րդ դասարան), **Աշոտ Ներսիսյանը** (Երեւանի Դանիել Վարուժանի անվան թիվ 89 դպրոցի 10-րդ դասարան), **Ռոզա Տերտերյանը** (Երեւանի թիվ 38 դպրոցի 10-րդ դասարան),
Աստղիկ Տիտանյանը (Լոռու մարզի Օձունի թիվ 1 միջն. դպրոց, 11-րդ դասարան), **Վահե Զարգարյանը** (Լոռու մարզի Օձունի թիվ 2 միջն. դպրոց, 10-րդ դասարան), **Աշխեն Տերտերյանը** (Արմավիրի մարզի Էջմիածնի թիվ 9 միջն.դպրոց, 9-րդ դասարան), **Ամայա Կարապետյանը** (Արագածոտնի մարզի Օշականի Մ. Մաշտոցի անվան միջն.դպրոց), **Հրայր Հովհաննիսյանը** (Շիրակի մարզի Վահրամաբերդի միջն.դպրոց), **Ռոզա Մելիքսեթյանը** (Արագածոտն, Մ. Մաշտոցի անվան միջն.դպրոց, 9-րդ դասարան), **Ռուզաննա Ավետիսյանը** (Կոտայքի մարզի Հրազդանի թիվ 14 միջն. դպրոց, 11-րդ դաս),
Վարդան Կարապետյանը (Արարատի մարզի Ազատավանի միջն.դպրոց 11-րդ դասարան), **Արփինե Ղազարյանը** (Գեղարքունիքի մարզ, Սեւանի Մաշտոցի անվան թիվ 7 միջն.դպրոց 9-րդ դասարան) եւ **Մարիա Ազատյանը** (Սյունիքի մարզի Կապանի թիվ 11 միջն.դպրոց, 9-րդ դասարան):

Պատեհ առիթ էր, որ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի տարեկան ժողովին մասնակցելու համար Հայաստանում էր խորհրդի անդամ Ալբեր Բոյաջյանը, ով եկել էր մասնակցելու աշակերտների պարգևատրման արարողությանը: Ամերիկահայ բարերարը, ով մշտապես հովանավորել է «Սահմանադրություն եւ իրավունք» ուսանողական եւ աշակերտական հանրապետական օլիմպիադաները, ՀՀ սահմանադրական դատարանի կողմից պարգևատրվեց Շնորհակալագրով՝ «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 15-ամյակին նվիրված «Սահմանադրություն եւ իրավունք» հանրապետական 7-րդ օլիմպիադայի եզրափակիչ փուլի կազմակերպմանը ցուցաբերած աջակցության, ուսանողների եւ աշակերտների նկատմամբ դրսեւորած հոգածության համար»: Շնորհակալագիրը հանձնելով՝ պարոն Հարությունյանը շնորհակալությամբ արժեւորեց Ա. Բոյաջյանի կողմից Հայրենիքի հանդեպ ցուցաբերած նախանձախնդիր վերաբերմունքը:

Շնորհակալական խոսք ասաց պարոն Բոյաջյանը՝ իր պատրաստակամությունը հավաստելով հետայսու եւս հնարավորինս աջակցելու նմանօրինակ միջոցառումների անցկացմանը:

Հընթացս մրցանակներ հանձնելու արարողության, անցկացվեց «**Իմ երկրի Սահմանադրությունը**» թեմայով բաց դաս, որը վարեց ՍԴ նախագահ Գ. Հարությունյանը: Բաց դասի կարեւորությունն այն էր, որ աշակերտները հնարավորություն ստացան իրենց իմացածին, իրենց մտածողությանը ավելացնել այն անհրաժեշտը, որ նրանց կօգնի ավելի հիմնավոր գիտելիքներ ձեռք բերել:

